

Predmet: Mitrović Radoslav i drugi – slučaj Suva Reka/Suharekë

Broj predmeta: K.V. br. 2/2006

Glavni pretres: 3.12.2007.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

S obzirom da je planirano saslušanje svedoka čiji je maternji jezik albanski, sud je obezbedio simultani prevod. Prevodilac sa Kosova, Ferid Teliqi je položio zakletvu da će verno prenositi reči svedoka, dok tu obavezu nije imala Eda Radoman jer je stalni sudski prevodilac u Beogradu.

Saslušanje svedoka Hysni Berishe

Dana 22.03.1999. godine, pre povlačenja misije OEBS-a, desio se zločin u centru Suve reke/Suharekë. Tada je ubijeno 10 Albanaca i njihova tela do danas nisu pronađena. Dana 25.03.1999. godine, u ranim jutarnjim časovima, ubijeno je 34 albanskih civila. Tog dana, osim u Suvoj reci/Suharekë bilo je ubijanja u selu Trnje/Ternje. U tom selu je ubijeno 34 civila a ostali stanovnici su proterani. Onda dolazi 26.03.1999. kada je ubijeno 49 članova porodice Berisha, među kojima je 18 mlade od 18 godina. Osim ubistva porodice Berishe, tog 26.03.1999. ubijen je Sejfula Barjaktari koji je imao 82 godine, i tog dana je ranjen i njegov sin. Zatim dolazi 28.03.1999. kada su civili proterani iz kuća, i iz kolone je izveden i ispred porodice je ubijen Nebi Jaha. Tog dana je u selu Lješan/Leshane ubijeno 10 albanskih civila.

Dana 2.04.1999. policijske snage su u selu Sopiye ubile 30 albanskih civila i proterale stanovništvo za Albaniju. Dana 3.04.1999. srpske snage su naterale narod da idu za Albaniju. Tokom proterivanja veliki broj kuća je spaljen. U selu Dragačina/Dragačin, 17.04.1999. 10 staraca je ubijeno i bačeno u bunar. U selu Bukoš/Bukosh, 5.05.1999. ubijena su 32 civila.

Dana 21.05.1999. preostali Albanci su morali da napuste svoje domove i da krenu prema Albaniju. Sva albanska imovina, kuće, automobili su tada spaljeni.

Prvo masovno proterivanje Albanaca iz Suve reke/Suharekë je bilo 28.03.1999. U podne je miniran minaret na džamiji a posle toga je pucano iz raznih oružja. Detonacije su bile veoma jake. Ljudi su isterani iz kuća, skupljeni su u centru a odatle su usmereni za Albaniju. Svedok je telefonom razgovarao sa dvojicom braće koja su živela u centru. Oni su se negde sklonili, čekali su na svedoka i još jednog brata, ali su morali da napuste grad 29.03.1999. godine ujutro.

Posle ulaska NATO snaga na Kosovo, porodice su počele da traže svoje rođake koji su nestali. Krenuli su da obilaze masovne grobnice. Tri masovne grobnice su bile u Suvoj reci/Suharekë i jedna u naselju Široko/Shirokë: jedna u naselju Berisha, tu je bilo 34 groba, na Pećanskom putu bila je grobnica sa 36 grobova, u naselju porodice Kuqi bilo je 52 grobna mesta i u naselju Široko/Shirokë bilo je 10 grobova. Spontano su počeli da otvaraju grobove da bi utvrdili ko je u njima. Nije bilo pisanih tragova, pa su se plašili da ne unište tragove. Zbog toga su formirali Savet porodica sa zadatkom da organizovano prikuplja podatke o nestalim članovima porodica Bersiha i drugim nestancima i ubistvima u Suvoj reci/Suharekë. Kada su porodice Berisha dobile informaciju da se na vojnom poligonu i deponiji u selu Koriša/Korisha nalaze dve masovne grobnice, kontaktirale su haške istražitelje i oni su započeli sa otvaranjem grobnica. Na vojnom poligonu su našli lične stvari ali ne i tela, osim tela jedne mlade žene iz sela Landovice/Landovicë. Porodice su kasnije saznale da se leševi članova porodica Berisha nalaze u masovnim grobnicama u Srbiji na policijskom terenu u Batajnici. Porodice još uvek nisu dobile posmrtno ostatke svojih ubijenih članova.

Misija OEBS-a je bila smeštena u kući sina Faika Berishe, udaljene šezdeset do sedamdeset metara od policijske stanice. Osoblje misije je bilo smešteno u privatnim kućama. Bili su u kući Murata Suke, Xhevdeta Berishe, Rahmana Zeqirija... Zločin, 26.03.1999. godine, je počinjen baš u kući gde je bila smeštena misija OEBS-a.

Svedok je do 23.05.1999. bio u Suvoj reci/Suharekë, mada je nekoliko puta dolazila policija i isterivala ga iz kuće. Svedokova kuća se nalazi na trouglu puta Duhle-Prizren i puta Suva reka/Suahrekë-Rečane/Recan. Tu se nalazio jedan plac za prodaju građevinskog materijala. Od svedokove kuće do policijske stanice bilo je oko 80 metara vazdušnom linijom.

Na crtežu, koji je svedoku sud dao na uvid, svedok je za prvu kuću rekao da ne zna ime vlasnika, za drugu pripada Naimu Bekteshi, zatim da je pored sedišta OEBS-a kuća Fatona Bersihe, onda dolazi kuća Bektasha Elshani, pa Haki Bersihe i Bardhyla Berishe. Pozadi je kuća Ahmeta Berishe a iza kuće sedišta OEBS-a je kuća Vesela Bersihe.

Kada je misija OEBS-a napustila Kosovo niko od Albanaca se nije iselio iz svojih kuća. Prvo proterivanje je bilo 28.03.1999. Miniran je minaret, bila je velika detonacija, počelo je pucanje sa svih strana, a popodne je stanovništvo iz centra proterano i usmereno prema Albaniji. Svedok je čuo pucnjavu. Razgovarao je telefonom sa braćom koja su stanovala u centru Suve reke/Suharekë i oni su mu rekli da su morali da napuste kuće. Svedok se nije mogao pridružiti braći jer se plašio da prođe pored policijske stanice. Tu noć 28/29.03. je sa porodicom proveo u kući a onda su sledećeg dana morali da idu za Albaniju.

Svedok je dobro poznao Abdulaha Elshani. Policija ga je 25. 03.1999. sa porodicom i komšijama isterala iz kuće i sve ih je zatvorila u šupu srednjo-tehničke škole. Potom su žene i decu pustili da idu a njega su odveli u policijsku stanicu. Prošle godine je njegovo telo nađeno u Suvoj reci/Suahrekë. Identifikovano je DNK metodom. Svedok dobro poznaje Jashara Berishu. Bio mu je rođak. Radio je na benzinskoj pumpi. Zna da je ubijen 26.03.1999. ali o tome kako je ubijen, ko ga je doveo na mesto gde je ubijen i u koje vreme je ubijen, sve to je saznao od očevidca, od koga je uzeo izjavu.

Svedok je 26.03.1999. sa drugog sprata svoje kuće video Vesela i Musli-ju Bersiha. Oni su nosili bele kape. Svedok je video i Musli-jevu majku, koja je bila invalid. Krenuli su prema Reštanima/Reshtan ali im policija nije dala, usmerila ih je prema policijskoj stanici. Pucalo se sa raznih strana, iz *Podruma vina*, iz crkve, pošte, iz zgrade Narodne odbrane, iz Robne kuće. Pucalo se sa zvonika. Video je kada je zapaljena kuća sinova Vesela Berishe. Svedok je video da iz kuća porodica Berisha, izlaze, iz jedne 10, iz druge 11, iz treće 10 i iz četvrte 16 članova porodica, ukupno 47. Dana 27.03.1999. uveče svedok je bio kod rođaka u podrumu. Dan nakon zločina nad Berishama policija je preuzela akciju spaljivanja kuća u naselju gde je bila kuća OEBS-a. Zapaljene su kuće Vesela Berisha, Haki Berishe, Bektasha Elshani, Naima Bekteshi, Ismeta Kuçi, Jashara Kabashi i Banusha Taka. Tu nije bilo drugih kuća. Svedok se plašio da će sutradan biti policijske akcije u njegovom naselju pa se posle ponoći sa porodicom premestio kod rođaka.

Dana 21.05.1999. u kuću svedoka je došla policijska patrola, koja je primorala svedoka, njegovu porodicu i komšije da za pet minuta napuste kuće i idu za Albaniju. Policajci su im rekli da oni koji imaju vozila ili druga prevozna sredstva mogu njima da idu za Albaniju a oni koji nemaju da idu kod robne kuće gde je organizovan prevoz do granice sa Albanijom. Tom prilikom svedok je prepoznao Sinišu Andrejevića, Milisava Gogića, bio je neki Torbeš, zatim Miki Petrović i peti u toj grupi je bio plav ali ga svedok ne poznaje. Drugi put su došli da ih popišu. Treći put su im naredili da idu u Budakovo/Budakovë da zatrpaju rovove. Četvrti put su došli 21. 05. 1999. kada su im naredili da napuste kuće. Svedok je od 23.05. do 13.06.1999. boravio u Prizrenu

Od optuženih svjedok je poznao Mikija i Zorana Petkovića, koje je video u policijskim uniformama za vreme NATO bombardovanja. Poznao je optuženog Milorada Nišavića. Znao je da je u njegovom hotelu *Boss*, pre nego što se misija preselila u kuću Faika Berishe, bilo sedište misije OEBS-a. Dolazio je sa ćerkom kada je konkurisala za posao. Poznao je optuženog Repanovića ali sa njim nije imao kontakt. Ostale optužene ne poznaje.

Kad se vratio 13.06.1999. u Suvu reku/Suharekë, svjedok je video da se Srbi iseljavaju. Odmah je krenuo u naselje Berisha. Pošao je redom, od kuće Faika Berishe. Iza te kuće, pored bunara i pored zida video je tragove krvi, stvari, delove odeće i nekoliko delova kostiju. Potom se približio kući Vesela Ramadan Bersihe. Kuća je bila zapaljena sa svih strana. Onda je ušao u kuću Vesela Shabana Berishe. Znao je da je tu živela baba od 100 godina ali nju nije našao nego samo čebe natopljeno krvlju. Odatle je otišao do kuće Avdije Berisha. Ta kuća nije bila zapaljena nego demolirana. U njoj je našao konzerve i razbacane fotografije. Kod Muslije Berishe je našao špriceve i konzerve. Pošao je na groblje porodice Bersiha. Našao je poređena 34 groba., Izuzev tri, četiri sa inicijalima, ostali su bili označeni sa NN. Onda je išao na Rečansko groblje i na kraju je obišao groblje porodice Kuqi, gde je takođe zatekao grobove sa oznakama NN.

Komentar:

Uloga svjedoka Hysni Bersihe u prikupljanju podataka o nestalim i ubijenim je rasvetljena pitanjima punomoćnika. Svjedok je objasnio da je on odmah nakon povratka albanskog stanovništva iz izbeglištva formirao Udruženje za pronalaženje i identifikaciju žrtava u opštini Suva Reka/Suharekë. Pojasnio je da podatke nije prikupljao kao član Saveta porodica niti po nalogu Haškog tribunala već je to radio u okviru tog Udruženja. Prikupljene podatke Udruženje je davalo Savetu porodica, Haškom tribunalu i svima koji su bili zainteresovani za zločine u Suvoj Reci/Suharekë.

Svjedok je u svom iskazu rekao da je video da se pucalo sa zvonika ali je tek na pitanje Nataše Kandić pojasnio da je od preživle Vjollce i njenog sina Gramsoa saznao da je on ranjen dok su bežali. Gramos je tada imao devet godine. Ranjen je ispred policijske stanice.